

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת תולדות - Shabbos Parshas Toldos
ה' כסלו תשס"א - December 2, 2000

לכל זמן ועת

הדלקת נרות - 4: 10 שקיעה/יום השבת - 4: 28
זמן קריאת שמע/מ"א - 8: 49 צאת הכוכבים/מעריב - 5: 18
זמן קריאת שמע/גר"א - 9: 25 לשיטת רבינו תם - 5: 40

מדעת עליון

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא וכו' (כה-כא)

לכאורה יש להקשות, למה נתן הפסוק טעם "כי עקרה היא", דמשמע אם לא היתה רבקה עקרה בכלל, לא היה יצחק מתפלל בעד הבנים? וזה תמוה, דלמה לא יתפלל יצחק אם רבקה לא היתה עקרה?
ונראה להגמור"ר יהונתן אייבשיץ זצ"ל בס' תפארת יהונתן לבאר על פי מה דאיתא במדרש שבשעה שהיה יצחק ורבקה מתפללים שיהיה להם בנים, התפלל יצחק שכל הבנים יהיו מרבקה עיי"ש. ויש להבין, דלמה ביקש יצחק שיהיו כל הבנים מרבקה, הלא אולי תלד היא רשע ג"כ כמו אברהם, שהוליד שני בנים - יצחק וישמעאל, אחד צדיק ואחד רשע - כמאמר חז"ל דעד יעקב אבינו לא פסקה הזוהמא ע"כ. ולמה ביקש יצחק שיהיה כל הבנים ממנה דוקא? אלא הענין הוא דידוע מה דאמרו חז"ל דמן הדין היה שלא ליתן הקב"ה מקום לרשעים להיות נולדים כיון שהם מביאים רעה לעולם, רק עולם כמנהגו נוהג ואין הקב"ה משנה הטבע. אמנם, אם נעשה בעולם נס חוץ לטבע, וכגון דעקרה תלד בן, לא יתכן לעשות נס לשקר שיהיה רשע נולד. וממילא זה היתה כוונת יצחק, כי הוא בטח דכיון שנעשה לרבקה נס שעקרה תלד, לא יהיה רשעים נולדים ממנה, דלא שייך כאן עולם כמנהגו נוהג, ומשי"ה נתן טעם "כי עקרה היא". עיי"כ כיוון יצחק בתפילתו ג"כ שיהיה כל הבנים דוקא ממנה, מרבקה, משום שנעשה בה נס. אמנם לבסוף נולד ממנה עשן, שהיה רשע.

ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק... ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו (כו-כ)
כמובן, ציון שמות אלו לא היה סתם שמות המקום, אלא סימן למצבו

ואת אחיך תעבד והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך וגו' (כז-מ)

The prophet told Rivka that she was carrying twins who would constantly struggle for supremacy in the world. But the strength of one will come from the weakness of the other. In the gemara's words: "Tzor (Tyre) only became powerful as a result of the destruction of Yerushalayim." (מגילה ו.)

The Mahara"m Shick, R' Moshe Shick ZT"L explains that when Hashem brings wealth into the world, it never leaves the world. Rather, if the present possessor of the wealth becomes undeserving, Hashem will transfer that wealth to another individual. This second person may not necessarily be deserving; he is only more deserving than the first individual was. Esav's descendants, likewise, are not necessarily deserving of the success which Hashem has given them in this world. All that Hashem created, He created only for the Jews. However, if Bnei Yisroel is not deserving, Hashem's gifts are transferred to the children of Esav. Tzor became wealthy on account of Yerushalayim being undeserving.

In this vein, we can understand the Mishnah (אבות פ"ד) "Who is wealthy? One who is content with his portion." Who is truly wealthy? Not one who has great riches, but only one who merits riches on his own, not merely because they had to be transferred from a less deserving person.

הוא היה אומר

R' Moshe Wolfson Shlit"a would say:

"When Moshiach comes, we will see the fulfillment of the posuk, "the son of that maidservant will not inherit", whose gematria equals that of "בית השלישי".

R' Nachman of Breslov ZT"L would say:

"One can evaluate a country by the jokes which circulate there!"

R' Chaim Shmuelevitz ZT"L would say:

"Why didn't Yaakov kick in protest when his brother Esav tried to get out, as their mother passed a house of idol-worship? Because a Ben-Torah does not waste time involving himself in הפגנות - useless demonstrations!"

MAZEL TOY TO MR AND MRS AVROMY SCHLESINGER ON THE

מורדכי דוד נ"י, BAR MITZVAH OF THEIR SON,

To sponsor or dedicate an issue call 914-362-4380 or E-Mail: TorahTavlin@aol.com

world - I spend all my days working so hard for just a few pennies. Please, at the very least, guarantee me a place in the World to Come!"

The *rebbe* shook his head in doubt and said, "My dear wagon driver, do you think that everything is that easy. Trust me, while Yaakov Avinu *"sat in tents"*, and worked with all his might to acquire the eternal values, Esav decided to bring his energies out to the fields and forests. He hoped that the spirituality would fall upon him without effort or exertion, through the blessings of Heaven. He soon discovered that he was mistaken all along: one does not acquire eternal blessings through hopes and dreams. Acquisition of the blessings demands spending time in the "tents," assiduously engrossed in the study of *Torah*. To the contrary, if you work so hard for life in this world and it still eludes you, then it will certainly do so in the World to Come, for which you don't work at all!"

TORAH GEMS

ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה וגו' (כה-לב)

The *Torah* tells us that Esav returned home, after a rage-filled rampage of murder and promiscuity, *"hungry and exhausted."* His brother, Yaakov, offered him a steaming bowl of immediate tangible satisfaction, cloaked as hot red lentil soup, in exchange for an intangible piece of spirituality, his birthright. Obviously, Esav had no regard for the birthright or the spiritual ramifications it carried, and he agreed to trade it all for a bowl of lentil soup. Amazingly enough, later, when Yaakov claims his allotment and receives the blessings from Yitzchok, Esav goes into a frenzy. He wants to kill Yaakov over something for which he claimed to have had no use. Why the sudden transformation?

R' Chaim Soloveitchik ZT"L explains that Esav had to make a choice, birthright or soup. He chose soup. The birthright and all its spiritual values held no meaning for him, until his brother reaped the reward. Esav was not bothered about the blessings that he lost. Esav was bothered about the blessings that Yaakov won! Esav was willing to sell the blessings. When the sale bore the fruit of its ramification, Esav went on a rampage. He was willing to abandon his entire spiritual future for a bowl of soup, as long as no one else would profit. When they did profit however, then things turned very sour. We all should look at the personal and inherent ramifications of our own losses and gains, and not judge ourselves by how someone else fares. We'd all be much happier!

הרוחני של יצחק באותה שעה. למד מוסר ועשה חשבון הנפש לדעת בדיוק איפה אחז במצבו הרוחני, וציין לדורות מצבים אלו בכדי שיוכל האדם ללמוד ממנה. וא"כ צריך להבין, איך נגעו התקוטטויות ומריבות רעי גרר עם רעיו של יצחק למצבו הפרטי, ועד כדי כך, שהרגיש יצחק אבינו שכדאי להנציח מצבים אלו לדורות עבור לימוד מוסרי?

אלא הסביר מרן הגמ"ר חיים מרדכי קטץ זצ"ל בס' באר מחוקק, שרואים אנו מזה יסוד גדול במהותו ואחריותו של מנהיג. דכאשר ראה יצחק אבינו שהרועים מתקוטטים זה עם זה, באמת היה יכול לעבור בשתיקה על הענין מבלי שימת לב כלל, ויאמר בלבו שאין זה אלא התקוטטות של אנשים פשוטים, כמו הרועים. אולם ידע יצחק והבין שבתור מנהיג ביתו, הכל נובע ממנו, ומכיון שראה שאצלם יש איזה מריבה ואינם יכולים לחיות בשלום, הכיר ששורש הבעיה היא אצלו. ולכן קבע ציון לדורות, והנציח שמצבו הרוחני באותה שעה לא היה על המדריגה נכונה, ועדיין היה זקוק לעוד עבודה בכדי להתעלה עוד יותר, כי המנהיג הוא המקור והשורש להנהגת מושפעיו.

מעשה אבות....סימן לבנים

ויצעק צעקה גדלה ומרה עד מאד ויאמר לאביו ברכני גם אני אבי וגו' (כז-לד)

The story is told about a carriage transporting merchandise in the middle of the winter. The driving rain descended in buckets and turned the snow on the ground into quicksand. Suddenly, a creaking sound came from under the carriage - the hinge had snapped. The driver moved the carriage to the side of the road and leaned underneath. He was covered with mud and grime as he tried to fix the hinge temporarily, at least until he could unload his cargo. He worked in the pitch black for a full hour, his body trembling from the cold and fatigue. By the time he reached the city, complete darkness had enveloped the region, the city was sound asleep.

The rain continued to pour in torrents, and his mood dropped to the lowest depths of despair. The only light he could detect came peering through the curtains of a certain house. He figured he would knock on the door and ask to spend the rest of the night. The man who opened the door was none other than the great **Maggid, R' Yisroel of Kozhnitz ZT"L**, who was still awake engrossed in his studies. He immediately welcomed the traveler into his home. He brought him near the furnace, took his clothes, washed and hung them to dry. He brought him fresh clothing and a hot drink to restore the warmth to his body.

The driver looked around and saw the room filled with *seforim*. He noticed that his host's face resembled the countenance of an angel. Suddenly, he broke out in tears and cried, "*Rebbe*, I have nothing in this